

תוכן העניינים

מבוא 3

הקדמה 4

4..... על הגישור

6..... מעמדו והתפתחותו של ממסד הגישור במשפט הישראלי

8..... התועלת של הליך הגישור

9..... הליך הגישור במקרים של סכסוכי גירושין

י"ח המשפט הישראלי להליך הגישור במסגרת הליך גירושין 13

13..... המצב המשפטי טרם חקיקת "חוק הסדר התדיינות בענייני משפחה"

15..... חוק הסדר התדיינות בענייני משפחה

17..... יתרונות וחסרונות הליך גישור חובה בסכסוכי גירושין

סיכום ומסקנות 19

דעה אישית והמלצות 21

ביבליוגרפיה 23

מבוא

הליך הגישור משמעו אלטרנטיבה ליישוב סכסוכים בין שני צדדים, הליך הגישור מטרתו לסיים מחלוקות בין הצדדים באמצעות יישוב סכסוך בין צדדים שבו קיים גורם מסייע נטרלי המכונה מגשר. באמצעות הליך גישור ניתן להגיע לפתרון סכסוכים מחוץ לכותלו של בית המשפט בדרך של הידברות והבנות ובכך להימנע מסכוכים משפטיים. באופן כללי מערכת המשפט בישראל עושה מאמצים רבים על מנת להביא את הצדדים לידי הדברות באמצעות גישור ולצורך כך המערכת אימצה כלים שונים לרבות: החלקה לניהול תיקים (מני"ת), אימוץ הליך של פגישות מהו"ת, הקמת יחידות סיוע ואפילו אימוץ תקנות מיוחדות בענייני משפחה. באמצעות כלים אלה המערכת המשפטית במדינת ישראל מנסה להקל על העומס המשפטי שנוצר בתיקים המתנהלים בבית המשפט ומסייעת לצדדים לחסוך אמוציות, זמן וכסף בניהול סכסוכים.

אחד הסכסוכים היותר בולטים במציאות היומיומית שלנו במדינת ישראל ובעולם כולו הינו סכסוכי משפחה, בעיקר כאשר מדובר בעניינים שבלב בין בני זוג שמערכת היחסים בניהם עלתה על שרטון והם מבקשים להיפרד על כל המשתמע מכך. ברוב רובם של מקרי הגירושין האמוציות שולטות על ליבם ורגשותיהם של הצדדים, ולכן הם פועלים בצורה בלתי שקולה במסגרת הסכסוך, כל צד מושך לכיוון שלו והסכסוך אפילו מחריף יותר ככל שיש רכוש וילדים משותפים. בני הזוג מתקשים לתקשר האחד עם השנייה והמצב רק הולך ומחמיר ככל שמוגשים כתבי טענות הכוללים הטחות והאשמות, לחץ בשל מרוץ הסמכויות והמתח וההמתנה בהליך השיפוטי הרגיל.

במדינת ישראל סכסוכי הגירושין מתרבים משנה לשנה עד כדי כך שנושא הגירושין הפך להיות ממש "מכת מדינה", החברה שלנו נאלצת להתמודד עם השלכות תופעת הגירושין על המשפחות בייחוד על הילדים במשפחות אלה.

במסגרת עבודתי בחרתי למקד את הדיון בשאלה כיצד בא לידי ביטוי הליך הגישור בסכסוכי גירושין. עבודתי סוקרת את הליך הגישור באופן כללי מבחינה משפטית וחברתית ואת הליך הגישור בראי עולם הגירושין בכלל. עבודתי סוקרת את המצב המשפטי הנהוג במדינת ישראל באשר לגישור וחובת הגישור בקרב בני זוג המבקשים להתגרש לפני ולאחר חקיקת חוק הסדר התדיינות בענייני משפחה. בנוסף עבודתי דנה בשינוי שחל לאחר חקיקת חוק הסדר התדיינות בקרב בני הזוג המתגרשים ואת המצב בקרב המשפחות המתדיינות הערכאות המשפטיות לעומת המשפחות אשר פותרות את הסכסוך בהליך של גישור. לצורך מענה על שאלת מחקרי אחלק את הדיון לנושאים והפרקים הבאים:

בפרק הראשון לעבודתי אבצע הקדמה לנושא המרכזי בו עוסקת עבודתי והוא ממסד הגישור בישראל. לצורך הדיון אחלק את הפרק לשלושה פרקי משנה הבאים:

1. **בפרק המשנה הראשון**- אדון בהליך הגישור באופן כללי, אציג את הליך הגישור ואת היתרונות של שימוש בהליך זה. אדון בתפיסה המשפטית והחברתית של הליך הגישור.

2. **בפרק המשנה השני** אדון במעמדו והתפתחו של ממסד הגישור במשפט הישראלי, אגולל את התפתחות ההליך במשפט הישראלי כיצד הוא התרחב והוכר במשפט הישראלי במהלך השנים, אדון כיצד מוסדר הליך הגישור ומעוגן במשפט הישראלי.

3. **בפרק המשנה השלישי** אדון על הליך הגישור במקרים של סכסוכי גירושין, בפרק זה אציג את הרקע לסכסוכי גירושין, אעמוד על ייחודיות ומאפייני סכסוכים אלה, וכיצד הליך הגישור משפיע ומסייע מנקודת מבט כללית משפטית וחברתית על הליך הגירושין.

בפרק השני לעבודתי אדון בייחס המשפט הישראלי להליך הגישור במסגרת סכסוכי גירושין, לצורך הדיון אחלק את הפרק לשלושה פרקי משנה:

1. **בפרק המשנה הראשון** לעבודתי אציג את המצב המשפטי שהיה נהוג טרם חקיקת חוק הסדר התדיינות בענייני משפחה, אציג את הבעייתיות שהייתה קיימת ואת דרישת השינוי
2. **בפרק המשנה השני** אציג ואסקור את חוק הסדר התדיינות בענייני משפחה, תוך שאדון בשינויים שהביא עמו החוק, ובהיבטים החברתיים והמשפטיים של החוק.

3. **בפרק המשנה השלישי** אדון ביתרונותיו בחסרונותיו של הליך בגישור במסגרת סכסוכי הגירושין, לצורך הדיון אציג מספר עמדות של משפטנים שונים באשר לחסרונותיו של הליך הגישור במסגרת הליכי הגירושין.

בפרק השלישי אבצע דיון מסכם בממצאי עבודתי, אטען בין היתר כי הליך הגישור הינו הליך אשר אומץ במשפט הישראלי והוא תופס תאוצה ככל שחולפות השנים. אתאר כיצד ממצאי עבודתי מעלים את המסקנה כי המשפט הישראלי מייחס חשיבות רבה להליך הגישור וכיצד הגישור היא הדרך המועדפת על שיטת משפטנו. כמו כן, יהיה זה בלתי נמנע לציין כי להליך הגישור חובה ישנם חסרונות ומתנגדים רבים בייחוד כאשר מדובר בגישור בין בני זוג מתגרשים. אסכם את החסרונות ואציג את הבעייתיות הקיימת בהליך זה. כמו כן אטען כי למרות החסרונות לעניות דעתי היתרונות של ההליך גוברים.

בפרק הרביעי אציג את עמדותיי ומסקנותיי לאור ממצאי עבודתי ואבקש להציע מספר מודלים או אפשרויות לשינוי המצב הקיים כיום במשפט הישראלי. אחד הרעיונות שאציע הינו להעביר את סכסוכי המשפחה בין בני הזוג לסכסוכים שידונו אך ורק מרצון ובחירה ולא בחובה שבדין, תוך מענק תמריצים משמעותיים על ידי המדינה ומערכת המשפט לבני זוג אשר יבחרו ללכתה בדרך המשא ומתן וישוב הסכסוכים.

הקדמה

על הגישור

גישור הינו הליך מאוד נפוץ ומקובל לצורך יישוב סכסוכים בעניינים אזרחיים בין אדם לחברו. מדינת ישראל מקדמת בשנים האחרונות את נושא יישוב הסכסוכים מחוץ לערכות המשפטיות. בשפה המשפטית מצב זה מכונה: "דרכים חלופיות ליישוב סכסוכים". באמצעות יישוב הסכסוכים המערכת השיפוטית בישראל מצליחה להקל על העומס המוטל עליה, בצורה משמעות, ולכן קיימת רוטינה של יעילות במערכת השיפוטית, חסכון משאבים, חסכון בזמן לציבור ובתי המשפט, קבלת החלטות בזמן קצר יותר וכדומה. לעיתים שווה לצדדים לסכסוך לשקול את הליך הגישור טרם הפנייה לערכאה השיפוטית רק בשל הזמן ואורך ההליך אשר הם יאלצו להמתין במסגרת התנהלות במסגרת הערכאות השיפוטיות. יחד עם זאת, ניתן לראות יתרונות רבים ונוספים להליך הגישור מדוע על הצדדים מראש לפנות ולעשות שימוש בהליך זה, ולא דווקא לפנות לערכאות השיפוטיות. לדוגמא יישוב סכסוכים על דרך הגישור הינו הליך מהיר יותר, זול יותר עבור הצדדים, ידידותי יותר ולעיתים